

Souhrnná teritoriální informace:

Bolívie

Zastupitelský úřad České republiky v Chile 25. 5. 2021 2:25

Bolívie je republikou, v jejímž čele stojí prezident, který je volený přímo na 5 let. Pokud žádný z kandidátů nedosáhne nadpoloviční většiny hlasů, je prezident zvolen dvoukomorovým Kongresem. Prezident jmenuje vládu, kterou aktuálně tvoří 17 ministrů.

Země je rozdělena do 9 regionů, 94 provincií a 327 obcí. V čele každého regionu stojí guvernér a zákonodárny sbor. Každý region má své vlastní soudy; poslední instancí je Nejvyšší soud.

Současný rezident Luis Arce zvolený v říjnu 2020 z levicového Movimiento al Socialismo (MAS) bude provádět intervencionistickou politiku v rámci státem vedeného rozvojového modelu. Předpokládá se, že při řešení hlubokých vnějších a fiskálních nevyvážeností bude Bolívie používat pragmatičtější přístup. Riziko politické nestability zůstává vysoké, protože fiskální a měnové úpravy budou velice nepopulární nepopulární. Případná neschopnost vlády provést potřebné změny by mohla uspišit krizi v oblastech platební bilance a dluhové krize.

Bolívie je země s otevřenou ekonomikou, nicméně politická a ekonomická nestabilita omezuje možnosti trhu. Na základě bolivijské vnitřní politiky, ve které stát usiluje o ovládnutí klíčových sektorů ekonomiky, se snižuje atraktivita země pro zahraniční investory a zájemce o rozvoj obchodu. V důsledku koronavirové pandemie se bolivijské hospodářství propadlo do hluboké recese. Deficit pro rok 2021 dosáhne až 4,6 mld. USD. Odhad poklesu HDP je 7,8%. Očekává se růst extrémní chudoby. Zemní plyn představuje 50 % bolivijského exportu a hlavní zdroj daňových příjmů. Hlavní odvětví průmyslu jsou těžba, potravinářství a petrochemie. Bolivijská ekonomika je založena především na těžbě a exportu surovin. Vzhledem ke stavu a charakteru bolivijského hospodářství není obchodních příležitostí pro české podniky příliš mnoho. Význam bolivijského trhu je pro ČR zcela marginální. Obchodní výměna je minimální.

Bolívie je zemí s největším podílem domorodého obyvatelstva v Jižní Americe. Podíl bělošského obyvatelstva je cca 15 %, zbytek pak tvoří indiáni a míšenci.

Základní údaje	
Hlavní město	Oficiální hlavní město je Sucre, administrativním centrem země je La Paz
Počet obyvatel	11 758 869 (odhad 2021)
Jazyk	Oficiálních jazyků je několik: španělština 60.7%, quechua 21.2%, aymara 14.6%, guarani 0.6%
Náboženství	Římsko katolické 76.8%, evangelické a letniční 8.1%, protestantské 7.9%, jiné 1.7%, bez vyzn 5.5%
Státní zřízení	Republika
Hlava státu	Prezident Luis Arce
Hlava vlády	Prezident Luis Arce
Název měny	Bolivijský boliviano BOB
Cestování	
Časový posun	- 4h
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Josef Hlobil
Ekonomický úsek	Jan Janda MBA
Konzulární úsek	Ing. Blanka Kovacsová
CzechTrade	Ing. Jiří Jílek
Czechinvest	Ing. Jiří Jílek
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	40,3
Hospodářský růst (%)	4,2
Inflace (%)	1,5
Nezaměstnanost (%)	8,0

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Mnohonárodnostní stát Bolívie – Estado Plurinacional de Bolivia

Bolívie je republikou, v jejímž čele stojí prezident, volený přímo obyvatelstvem na 5 let. Pokud žádný z kandidátů nedosáhne nadpoloviční většiny hlasů, je prezident zvolen Kongresem. Prezident jmenuje vládu, která je v současnosti tvořena 17 ministry. V zemi platí Ústava z roku 2009.

Prezident (a předseda vlády):	Luis Arce
Ministr zahraničních věcí:	Rogelio Mayta Mayta
Ministryně-vedoucí Kanceláře prezidenta:	María Nela Prada
Ministr-vedoucí Úřadu vlády:	Carlos Eduardo Del Castillo
Ministr obrany:	Edmundo Novillo
Ministryně pro plánování:	Felima Gabriela Mendoza
Ministr hospodářství:	Marcelo Alejandro Montenegro
Ministr pro uhlovodíky:	Franklin Molina
Ministr produktivního rozvoje:	Néstor Huanca
Ministr veřejných prací:	Edgar Montaño
Ministr důlního průmyslu:	Ramiro Villavicencio
Ministr spravedlnosti a institucionální transparentnosti:	Iván Manolo Lima
Ministryně práce:	Verónica Patricia Navia
Ministr zdravotnictví:	Jeyson Marcos Auza Pinto
Ministr životního prostředí a vod:	Juan Santos Cruz
Ministr vzdělávání, kultury a sportu:	Adrián Rubén Quelca
Ministr pro půdu a rozvoj venkova:	Remmy Gonzáles Atila
Ministryně kultury, dekolonizace a depatriarchalizace:	Sabina Orellana Cruz
Prezident centrální banky	Roger Edwin Rojas

Vnitrostátním zákonodárným sborem je dvoukomorový Kongres: 36 členný Senát (horní komora), devět oddělení, každý volí tři senátory; 130 členná Poslanecké sněmovny (dolní komora), z nichž polovina je přímo volena, druhá polovina nepřímo volena systémem stranických nominací; prezidentské a parlamentní volby se konají každých 5 let.

Regionální správa: každý region má guvernéra a zákonodárný sbor, jehož členy volí obecní radní. Regiony jsou rozděleny do 94 provincií; místní

samospráva se skládá z 327 obcí, do kterých se volby konají každých 5 let.

Právní zřízení: každý egion má své vlastní soudy; poslední instancí je Nejvyšší soud.

Poslední všeobecné volby se konaly 18. října 2020. Příští prezidentské a parlamentní volby se mají konat v roce 2025.

Hlavní politická uskupení: Movimiento al Socialismo (MAS); Comunidad Ciudadana (CC); Creemos; Movimiento Demócrata Social (MDS)

Politické tendence směřují k znárodnění všech důležitých odvětví národního hospodářství a prosazování politiky státního vlivu v ekonomice, na základě kterého stát hodlá ovládnout klíčové sektory ekonomiky. Vláda praktikuje politiku ekonomického přerozdělování zisků, znárodnování a verbálně se definuje jako socialismus 21. Století. Opozice, která má jádro v bohatém východním regionu Santa Cruz má významné volební zisky ve východních regionech, které jsou bohaté na zemní plyn a představují průmyslové centrum země. Tyto regiony pak ze svého pohledu „doplácejí“ na přerozdělování, které se děje v jejich neprospěch. V posledních letech zemi sužují četné blokády komunikací, protestní a nátlakové akce, typické pro bolívijskou realitu.

Současný rezident Luis Arce zvolený v říjnu 2020 z levicového Movimiento al Socialismo (MAS) bude provádět intervencionistickou politiku v rámci státem vedeného rozvojového modelu. Předpokládá se, že při řešení hlubokých vnějších a fiskálních nevyvážeností bude Bolívie používat pragmatičtější přístup. Riziko politické nestability zůstává vysoké, protože fiskální a měnové úpravy budou velice nepopulární. Případná neschopnost vlády provést potřebné změny by mohla uspíšit krizi v oblastech platební bilance a dluhové krize.

1.2 Zahraniční politika země

Zahraniční politika Bolívie je založena na silné protiamerické orientaci, přičemž hlavními partnery Bolívie jsou Venezuela a Kuba. Bolívie se dále soustřeďuje na vztahy se svými sousedy, zejména s Brazílií a Argentinou a také s Peru a Ekvádorem. V poslední době nabývá na intenzitě spolupráce s Ruskem a s některými asijskými a africkými státy (Japonsko, Čína, Korea, Indie, Irán, Libye atd.). Bolívie se snaží hledat nové spojence, kteří by podpořili ekonomický rozvoj země, přičemž je patrné, že ji zajímají země s podobným postojem vůči USA.

V březnu 2014 podala Bolívie přihlášku k plnohodnotnému vstupu do MERCOSUR, kterého je zatím pouze provizorním členem bez práva hlasování. V rámci členství v Andském společenství (CAN) se Bolívie příliš neangažuje, naopak úzce spolupracuje s Venezuelou v rámci aktivit regionálního společenství ALBA.

Největším partnerem nejen v prodeji zemního plynu je jednoznačně Brazílie. Brazílská společnost Petrobras a bolívijská YPFB podepsaly rozšiřující smlouvu o dodávkách 2,24 mil. m³ denně do tepelné elektrárny Mário Coval. V rámci spolupráce s Ruskem usiluje o nákup vojenské techniky a získání pomoci v boji s pašeráky drog náhradou za zastavenou pomoc od USA.

Z hlediska zahraniční politiky je nadále klíčové téma přístupu Bolívie k moři. Dlouholeté reklamace Bolívie vůči Chile o navrácení „svrchovaného přístupu k moři“ vedly k přerušení diplomatických vztahů (která jsou aktuálně pouze konzulární úrovní). V mezinárodních soudních procesech však Bolívie se svými nároky vůči Chile neuspěla.

Důležitou součástí zahraničně-politických aktivit bolívijské vlády se stalo úsilí o zrušení penalizace některých tradičních způsobů užívání koky.

1.3 Obyvatelstvo

Bolívie má cca 11 633 371 obyvatel (2020) s hustotou 10,59/km².

Nadpoloviční většina (cca 61 %) obyvatel se nachází ve věku mezi 15 a 64 lety. Podíl obyvatel do 15 let je pak cca 33 %.

Bolívie je zemí s největším podílem domorodého obyvatelstva v Jižní Americe. Podíl bělošského obyvatelstva je cca 15 %, zbytek pak tvoří indiáni a míšenci. V pěti největších městech žije cca 4 miliony obyvatel, největší je dvojměstí La Paz – El Alto s více než 1,6 milionu obyvatel, další velká města jsou Santa Cruz a Cochabamba. Urbanizace dosahuje 64 %. Zároveň probíhá značný nárůst urbanizace, kdy dochází k vyliďňování venkova a nárůstu podílu městského obyvatelstva.

Populace není rovnoměrně rozdělena mezi jednotlivé regiony. Důvodem je složitá geografie Bolívie, kdy západ země sestává z vysoko položené náhorní roviny Altiplana (departamenty Oruro, Potosí, část departamentu La Paz se samotným městem La Paz), která k východu klesá do níže položených regionů pamp a pralesní části Bolívie (Santa Cruz, Pando, Beni, část Cochabamby). Populace Altiplana sestává většinou z indiánského obyvatelstva etnik Aymara a Kečua. Ve východní části země se nachází řada dalších indiánských etnik (např. u hranic s Paraguají etnikum Guaraní), která však nejsou tolik početná jako etnika z Altiplana.

Potomci evropských imigrantů se nachází většinou ve velkých městech (Santa Cruz, La Paz, Cochabamba). V Bolívii nedošlo k tak silnému míšení indiánského a bělošského segmentu jako například v Peru. Současný prezident Arce podporuje indiánskou identitu jako základ Bolívie.

Dominujícím náboženstvím je křesťanství (92 %).

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Bolivijská ekonomika nebyla v dobré kondici již před pandemií. V důsledku pandemie se bolivijské hospodářství propadlo do hluboké recese. V roce 2020 byly nejvíce postiženy zejména průmysl, turistika, těžební průmysl a doprava. Jen v průmyslu zaniklo 70 tisíc pracovních míst, což je více než 11 % všech pracovních míst v toto sektoru. Na pracovním trhu tak důsledkem ekonomické krize přibýlo na 400 tisíc nezaměstnaných, řada firem byla zcela paralyzovaná. V prvním pololetí 2020 byl zaznamenán nejnižší příliv zahraničních investic za posledních 7 let (189,9 mil. USD). Potvrdil se tak negativní trend posledních let. Důvodem jsou nízké ceny plynu, uzavřenost Bolívie před mezinárodním obchodem, nejasné podmínky pro investory a netransparentní daňový systém. V roce 2021 se očekává deficit ve výši až 32 mld. boliviánů (4,6 mld. USD), což je o 11 mld. boliviánů více než byl původní plán. Odhad poklesu HDP byl v průběhu pandemie 5,1%, nyní se již mluví o 7,8%. Předpokládá se růst extrémní chudoby, která by letos mohla postihnout až 16,8 % obyvatelstva. V roce 2019 bylo extrémně chudých v Bolívii 12,9 % obyvatelstva.

Zemní plyn představuje 50 % bolivijského exportu a největší zdroj daňových příjmů. Mezi hlavní odvětví průmyslu patří těžba, potravinářství a petrochemie. Bolivijská ekonomika je založena především na těžbě a exportu surovin.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,2	2,2	-7,8	4,2	2,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	8 408,6	8 626,8	7 990,0	8 350,0	8 560,0
Inflace (%)	2,3	1,8	0,9	1,5	3,5
Nezaměstnanost (%)	4,3	3,9	9,0	8,0	8,0
Export zboží (mld. USD)	8,9	8,8	7,0	8,3	8,7
Import zboží (mld. USD)	9,4	9,1	6,6	8,4	8,7
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-0,5	-0,2	0,4	-0,2	-0,1
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	11,4	11,5	11,7	11,8	12,0
Konkurenceschopnost	105/140	107/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

V roce 2021 se ekonomické oživení Bolívie jeví velice náročné, pomalé a nerovnoměrné napříč odvětvími, a to v souvislosti s celosvětovým propadem, kombinovaným se předchozí špatnou ekonomickou kondicí země a s choulostivým sociopolitickým prostředím. Po zvýšení fiskálního deficitu na odhadovaných 12,3% HDP v roce 2020 se očekává, že se v roce 2021 mírně sníží na 9,5% HDP, což bude způsobeno zejména částečným oživením příjmů. Postupná fiskální konsolidace by mělo proběhnout do

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-9,5
Veřejný dluh (% HDP)	76,6
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,6
Daně	

roku 2025 a dosáhnout 2% HDP, a to v důsledku snížení běžných výdajů (většinou snížení mzdových výdajů) a kapitálových výdajů (snížení veřejných investičních projektů). Zátěž veřejného dluhu stoupla na neúnosnou úroveň, zejména s ohledem na omezený přístup Bolívie k mezinárodnímu financování. Očekává se, že poměr veřejného dluhu k

PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

HDP bude i nadále růst z odhadovaných 71,6% v roce 2020 na maximálních 79,9% v roce 2023, než se mírně zmírní, na 79% v roce 2025. V roce 2020 se snížilo HDP o 7,8% a v letošním roce by se mělo zotavit o cca 4,2%. Neočekává se však, že by se produkce vrátila na před pandemickou úroveň dříve než v roce 2024, čímž by se zotavení Bolívie stalo nejpomalejší z celé Latinské Ameriky. Veřejná spotřeba podpoří růst pouze okrajově. Bolívijský vývoz komodit bude trpět slabou vnější poptávkou; navzdory oživení světových cen ropy a zemního plynu zůstane bolívijská produkce plynu nízká, jelikož ceny zemního plynu jsou upravovány s šestiměsíčním zpožděním, což zpomalí oživení příjmů. Navíc vývoz do Brazílie a Argentiny zůstane slabý kvůli významnému poklesu poptávky, což poškodí nejen produkci, ale i investice. Předpokládá se, že roční růst HDP bude v letech 2022–2025 v průměru 1,8%; což je nižší než před pandemií, a to hlavně kvůli poklesu výroby zemního plynu a předpokládanému zpřísnění veřejných rozpočtů.

2.3 Bankovní systém

Bolívijský bankovní systém tvoří Centrální banka - Banco Central de Bolivia a 11 soukromých bank. Největší bankou v zemi je Banco Santa Cruz, která je součástí španělské skupiny Santander, následuje Banco Nacional de Bolivia, Banco de Crédito, Banco Industrial, Banco Unión a další.

Základ bankovního systému tvoří bankovní zákon č. 1488 z roku 1993. V roce 1995 byl redefinován bankovní dozor, který byl převeden pod kontrolu jediné instituce – Úřadu pro dohled nad finančním sektorem (Autoridad de Supervisión del Sistema Financiero – ASFI, www.asfi.gob.bo). V roce 2007 byla vytvořena nová státní finanční instituce Banco de Desarrollo Productivo (BDP) s cílem zabezpečit drobným firmám a podnikatelům přístup k úvěrům. Podle nové ústavy z roku 2009 spadá monetární politika státu do kompetence ministerstva hospodářství a financí ve spolupráci s centrální bankou. Všeobecně je bankovní sektor vedle telekomunikací a důlního průmyslu stále atraktivní pro zahraniční investice.

2.4 Daňový systém

Daňový systém je založený na poměrně malém počtu daní, přičemž většina z nich zatěžuje spotřebu. Systém by byl vcelku jednoduchý, existuje však mnoho výjimek, což ho činí velice netransparentním. Hlavní normativní rámec představuje zákon č. 843 z roku 1986, který vymezuje podmínky pro aplikaci jednotlivých typů daní.

Mezi nejdůležitější patří kromě daně z příjmu (13 %) dalších 5 daňových položek (které představují 95 % daňových příjmů):

- DPH (Impuesto al Valor Agregado, IVA): 13 %
- Speciální daň z ropných produktů (Impuesto Especial a los Hidrocarburos, IEHD): 32 %
- Daň ze zisku podniků (Impuesto sobre las Utilidades de las Empresas, IUE): 25 %
- Daň z obratu (Impuesto a las Transacciones, IT): 3 %
- Specifická spotřební daň (Impuesto de Consumo Específico, ICE): selektivně

Další:

- Tabákové výrobky: 50 %
- Automobily: 18 %
- Alkohol: 0,22 až 7,32 BOB na 1 litr pro pivo, víno atd.

Bližší informace jsou dostupné na webu <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

V roce 2013 EU obnovila Bolívii poskytování celních preferencí (SGP+), v jehož rámci může Bolívie vyvázet 90 % svých exportních položek bezcelně. Přestože je Bolívie v tomto preferenčním systému, bolivijsí podnikatelé této příležitosti příliš nevyužívají, a to například z důvodů neznalosti podmínek dovozu do EU, nesplnění náležitostí pro import, nedostatečné produkce a vysokých nákladů na dopravu. I přesto, je EU 4. nejdůležitějším obchodním partnerem Bolívie.

Nejdůležitějšími položkami vývozu z EU do Bolívie jsou: stroje a zařízení, dopravní prostředky, chemické výrobky, optické a fotografické přístroje

Nejdůležitějšími položkami dovozu EU z Bolívie jsou: rudy a další minerály, ovoce a zelenina, potravinářské výrobky, tabák, nápoje, kovy

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	733,1	620,8	393,3	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	647,9	603,6	539,0	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-85,1	-17,2	145,7	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Vzhledem ke stavu a charakteru bolivijského hospodářství není obchodních příležitostí pro CZ podniky mnoho. Význam bolivijského trhu je pro ČR zcela marginální. Obchodní výměna je minimální, její struktura je po dlouhou dobu poměrně neměnná. Nelze očekávat, že by se situace v dohledné době jakkoli změnila a došlo k výraznému zvýšení zájmu o české výrobky, či na druhé straně ke zvýšení zájmu českých vývozců o Bolívii. Tento stav je způsoben především stupněm a charakterem rozvoje bolivijské ekonomiky a také nízkou koupěschopností místního obyvatelstva.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,1	0,2	0,1	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,1	0,0	0,1	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-0,1	-0,1	-0,1	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

<https://www.businessinfo.cz/bolivie>

Vzájemné vztahy EU s Bolívií se rozvíjejí v bilaterální rovině a také prostřednictvím spolupráce s Andským společenstvím (CAN), jejímž základem je Dohoda o politickém dialogu a vzájemné spolupráci z roku 2003. Bolívie se stala součástí Mnohostranné obchodní dohody mezi EU, Peru, Kolumbií a nově i Ekvádorem v souladu s podmínkami uvedenými v článku 329 této smlouvy. Evropský parlament schválil systém preferenčních celních sazeb GSP+ pro Bolívii, v jehož rámci může Bolívie od 1. ledna 2014 vyvážet 90 % svých exportních položek do Evropy.

Smlouvy s ČR

Dohoda o kulturní spolupráci, podepsaná v Praze 24. 6. 1985 (v platnosti od 24. 8. 1990)

Ujednání o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů, podepsané v Praze 3. 9. 1991 (v platnosti od 18. 9. 1991)

Zrušení vízové povinnosti pro turistické cesty občanů ČR (v platnosti od 1. 10. 2003)

V rámci jednání o přistoupení ČR k EU ukončila ČR ještě v předvstupním období ty mezinárodní smlouvy, které nebyly v souladu s *acquis*. Mezi tyto smlouvy patřila i Dohoda o vědeckotechnické spolupráci s Bolívií z roku 1973.

3.3 Rozvojová spolupráce

Bolívie je hlavním příjemcem rozvojové spolupráce EU v LA. Pomoc se zaměřuje především na vytváření ekonomických příležitostí, boji proti výrobě a pašování drog a udržitelné zacházení s přírodními zdroji. Byl podepsán víceletý program spolupráce pro období 2014-2020 v hodnotě 281 mil EUR v oblastech: reforma soudního systému; boj proti drogám; integrované řízení vodních zdrojů.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Klasická Mapa oborových příležitostí se vzhledem k charakteru a velikosti místní ekonomiky pro Bolívii nezpracovává.

V posledních letech byl konkrétní zájem o kontakty s bolivijskými firmami ze strany českých vývozců minimální, stejně jako ze strany bolivijských podnikatelů o kontakty v ČR. Situace byla taktéž komplikovaná z bolivijské strany přetrvávajícími problémy týkající se legalizace českých dokumentů. Od května 2018 je však dostačující ověření dokumentů českých firem apostilní doložkou. Tímto by se situace měla postupně normalizovat.

Bolívie je země s otevřenou ekonomikou, nicméně politická a ekonomická nestabilita omezuje možnosti trhu. Na základě bolivijské vnitřní politiky, ve které stát usiluje ovládnout klíčové sektory ekonomiky, se snižuje atraktivita země pro zahraniční investory a zájemce o rozvoj obchodu. Zásahy do právního rámce regulace ropného sektoru snížily jeho atraktivitu, podobně jako se to stalo v případě těžebního průmyslu. Nový těžební a hutnický zákon má pomoci právě s obnovením důvěry zahraničních investorů. Možnosti jsou otevřené zejména v případě, kdy jsou zahraniční zájemci ochotni vytvářet joint-ventures s bolivijskými partnery při respektování jejich většinového podílu.

Bolivijský trh je relativně nesaturovaný ve všech sektorech, spotřebitelský potenciál počítá s 11,6 miliony obyvatel, jejichž kupní síla je však slabá. Rozvinutější jsou těžba plynu, důlní, textilní, kožedělný a potravinářský průmysl, ale i pro tyto segmenty se strojní vybavení musí dovážet. Bolivijská vláda se snaží přilákat velké investory především do odvětví spojených s těžbou, která představují hlavní zdroj příjmu státní kasy. Hlavním cílem je zintenzivnit průzkumnou činnost, která by vedla k objevení nových nalezišť.

Vzhledem k nedostatečné výrobní základně (a nerozvinuté infrastruktuře) je Bolívie nucena dovážet téměř veškeré průmyslové výrobky.

Zajímavý trh by v Bolívii našly bezpochyby nákladní automobily (sklápěčky, valníky se speciální nástavbou, vhodné pro zemní práce při budování infrastruktury), ale i osobní vozy, traktory atd. O tyto komodity by byl zájem ze strany místních obchodníků a uživatelů, nicméně je třeba počítat s konkurencí ze strany ostatních zájemců. V minulosti byly navázány kontakty mezi bolivijskými zájemci a Avii-Daewoo a také s kopřivnickou Tatrou, jejichž zájmy zastupovala společnost Skobol s. a., nicméně rozšíření českých kamionů brání neschopnost importéra nabídnout rozsáhlou servisní a prodejní síť a zejména finanční produkty usnadňující nákupy (leasing).

Ze strojírenské produkce by bylo možné nabídnout obráběcí stroje, uplatnit se mohou nástroje a nářadí, ložiska, kompresory, čerpadla, domácí spotřebiče, měřicí zařízení, stroje pro důlní průmysl, zemědělské stroje atd. V poslední době je patrný zájem o české zbraně a munici. Stejně jako v sousedním Peru i v Bolívii postupně roste poptávka po kvalitních měřících přístrojích a vybavení zdravotnických zařízení.

Při dobré obchodní strategii by v Bolívii mohly nalézt odbytiště produkty chemického průmyslu (laboratorní a průmyslové chemikálie, zařízení pro kosmetický a farmaceutický průmysl, výbušniny, kyanidy, barviva atd.), laboratorní a technické sklo. Stavebnictví je rovněž sektorem, který se v poslední době velmi dynamicky rozvíjí. Bolívie proto velice urgentně potřebuje účast zahraničních podniků, které by byly schopny na tomto rozvoji spolupracovat.

ednou z možností česko-bolivijské spolupráce v hospodářské oblasti by mohla být účast českých firem na projektu Boliviamar. Jde o celou řadu projektů zaměřených na industrializaci území 200 km² v okolí peruánského přístavu Ilo, které Bolívii poskytlo Peru na základě bilaterální dohody. Velmi zajímavým projektem je chystaná výstavba plynovodu do Ilo, kde by se plyn zkapalňoval a dál exportoval (např. do Asie).

Široké možnosti existují také pro uplatnění českých výrobků v oblasti civilní ochrany a v potenciálních dodávkách pro bolivijskou armádu a policii. Dalšími oblastmi pro rozvoj obchodu je infrastruktura a výroba elektrické energie (vodní a tepelné elektrárny).

V roce 2012 byl zahájen projekt výstavby dvou středně velkých vodních elektráren - první v La Pazu o kapacitě 400 MW a druhé v Cochabambě o kapacitě 200 MW. Zároveň s těmito velkými projekty budou rozvíjeny projekty staveb malých tepelných elektráren na plyn, v tomto sektoru Bolívie spolupracuje s německou společností Siemens. Sektor budování malých vodních elektráren je však otevřen pro případné další zájemce. Potenciální zájem existuje v oblasti elektrifikace venkovských oblastí. Dosud se podařilo (prostřednictvím 22 projektů) pokrýt 96 % regionu. Zbývajících 4 % je z hlediska geografických extrémů nejnáročnější, veřejnou elektrickou sítí vzhledem ke vzdálenostem nepropojitelné a vyžádá si řešení na základě autonomních energetických zdrojů (pro nadcházející období celkem 20 projektů à 4–10 MW) s využitím alternativní energetiky (solární, geotermální, biomasa a malá vodní energetika).

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Stručný úvod – 3-5 vět

Společenské a obchodní zvyklosti v Bolívii jsou v zásadě obdobné jako v ostatních zemích Latinské Ameriky. Bolivijci bývají velmi otevření a přátelští, častěji je uzavírání obchodů v neformálním duchu (na obědech apod.) s partnery známými, důvěryhodnými a spíše osobně sympatickými. I přesto, si velice potrpí na profesionálním vystupování.

4.2 Oslovení

Bolivijští podnikatelé jsou hrdí na své profesní tituly. Použijte jejich akademický titul, když je oslovujete nebo představujete ostatním. Při oslovování se užívají akademické tituly jako doktor, inženýr, magistr (licenciado).

4.3 Obchodní schůzka

V každém případě je nutno počítat se značnou liknavostí v otázce časové dochvilnosti. Při sjednávání obchodních schůzek je třeba vycházet z reálného předpokladu možného zpoždění o cca 15–20 min. i více, takovéto zdržení není považováno za společenský prohřešek a je tolerováno. U jednání s vyššími státními úředníky či managementem však platí dochvilnost.

Bolivijští obchodníci obecně nejsou při obchodním jednání nedočkaví či agresivní a takové chování neoceňují ani u svých partnerů. Není vhodné vypadat nedočkavě, co se obchodu týče a přejít okamžitě k jádru. Konverzace se rozehrívá přátelskými otázkami. Bolivijci málokdy kývnou na obchod ihned. Spíše se předpokládá vícero jednání, než dojde k uzavření i velmi výhodného obchodu pro bolivijského partnera. Je třeba počítat s pomalým a rozsáhlým postupem.

Stejně tak jako v jiných zemích v regionu velmi záleží na dobrých osobních vztazích. Je tedy důležité být doporučen to správnou osobou.

Bolivijská společnost je značně machistická a jednání může ztroskotat pouze na tom, že z české strany by se ho zúčastnila pouze žena.

4.4 Komunikace

Obchodní partneři téměř vždy upřednostňují nedokonalou španělštinu před bezvadnou angličtinou. Znalost španělštiny je proto pro obchodní jednání velmi výhodná. Přestože řada obchodních partnerů ovládá i angličtinu, na vyšší úrovni je však doporučeno využít služeb tlumočnicka. Španělština je nutná v případě obchodních i propagačních materiálů. Vždy má větší šanci na úspěch osobní jednání před jakoukoliv jinou formou komunikace. V Bolívii více než kde jinde platí pravidlo "sejde z očí, sejde z mysli". Komunikace na dálku je tedy velmi problematická se značnými časovými prodlevami.

4.5 Doporučení

Vyhýbat se témat týkajících se politiky. Zvláště ta, týkající se Moralesovy administrativy, dostupnosti koky či pěstování alternativních plodin místo koky. Téma ohledně omezení přístupu Bolívie k oceánu, velká chvála sousedních zemí či kritika křesťanství zde není na místě.

Přestože jsou Bolivijci velice přátelští, jsou i poměrně formální, vykááním nešetří a snaží si udržet nejvyšší úroveň profesionality. Toto nepodceňujte hlavně u původního obyvatelstva, ke kterým se prokazuje v zemi zvláštní respekt. Formálnímu přístupu k jednání odpovídá i oděv na oficiálních schůzkách. Předpokládá se oblek s košilí a kravatou.

4.6 Státní svátky

1. ledna – Nový Rok

22. ledna - Den Mnohonárodnostního státu Bolívie 1. května – Svátek práce

26 - 28.2. – Karneval v Oruro. Vždy probíhá před dobou postní, tudíž každoročně fluktuuje dle velikonočních svátků.

23. Března – Den moře V červnu - Corpus Christi, který fluktuuje dle velikonočních svátků

21. června - Nový rok aymarský

6. srpna - Den nezávislosti

17. srpna - Den vlajky

1. -2. listopadu – Památka všech zesnulých

25. prosince - Svátek vánoční

Velikonoce se slaví na Velký pátek.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Je třeba vycházet ze skutečnosti, že bolivijský trh je otevřený a že o něj mají zájem hlavní světoví výrobci zboží a poskytovatelé služeb, a to i přes jeho poměrně malý rozměr. K nahrazení subjektu na trhu konkurencí dochází v případě omezení jeho aktivit velmi rychle.

Velké společnosti jsou v Bolívii zastupovány přímo vlastním stálým reprezentantem nebo místním zástupcem, resp. Afilací často sídlící v La Pazu nebo také v Santa Cruzu či Cochabambě. Existence místního zástupce je nezbytná při ucházení se o státní zakázky. Systém velkoskladů zde příliš nefunguje, prodej se realizuje přes vlastní konsignační sklad (automobily, strojírenská produkce) buď rovnou do distribuční sítě nebo přes prodejní outlety.

Jelikož Bolívie nemá přístup k moři, je veškeré zboží dopravováno letecky nebo přes námořní přístavy v Chile, Argentině, Brazílii a Peru. Sezónní rozmarny počasí mohou proto ovlivnit pozemní přepravu a zvýhodnit leteckou dopravu.

K distribuci zboží lze také využít volné obchodní a průmyslové zóny. Velký význam pro podporu prodeje má reklama. Bolivijský spotřebitel je na ni zvyklý z rozhlasu, TV vysílání a hlavně z denního tisku. Pro poznání místních forem mediální práce je přínosem účast na veletrhu, návštěva země v rámci oficiální mise či služební cesta do teritoria. Běžné jsou inzeráty v tisku, odborném i laickém, jakož i další instrumenty mediálního působení.

K získání představ o obchodních možnostech v Bolívii lze využít také konzultačních služeb. Bližší informace lze získat na Národní komoře konzultačních služeb (Cámara Nacional de Consultoría – CANEC).

Bolívie je signatářem ustavující Dohody o Světové obchodní organizaci (WTO). V rámci WTO podepsala řadu významných smluv týkajících se provádění obchodních operací v mezinárodním měřítku, např. multilaterální dohody o obchodní výměně zboží, Všeobecnou dohodu o službách, Dohodu o právních aspektech duševního vlastnictví v mezinárodním obchodě, Dohodu o mechanismu testování v mezinárodním obchodě atd. V rámci ALADI (Latinskoamerické integrační sdružení) přistoupila k Dohodě o preferenčních celních sazbách pro státy regionu a k Dohodě o otevření trhu. Bolívie využívá systému celních preferencí, které jí poskytuje EU (GSP+). Poskytování celních preferencí ze strany USA na základě dohody ATPDEA bylo USA zastaveno v roce 2008.

Bolivijský systém obchodu je založen na liberálním modelu bez aplikace specifických restriktivních opatření jako např. dovozní povolení, speciální licence nebo hodnotová a objemová omezení. U zboží specifického charakteru (zbraně, munice, jedovaté látky, léky, potraviny, zvířata, historické a kulturní předměty atd.) jsou aplikována omezení vyplývající z potřeby zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti osob, uměleckého a kulturního dědictví a bezpečnosti státu.

Zvláštní omezení jsou aplikována v případě následujících položek:

- Zemědělské výrobky – od února 2008 Bolívie zavedla tarif na dovoz hovězího a drůbežního masa, pšeničné mouky, kukuřice, rýže a rostlinného oleje a zároveň zakázala export všech těchto produktů kromě rostlinného oleje. V současnosti je vývoz těchto produktů povolen, ale upravován kvótami.

- Použitě oblečení – od ledna 2004 Bolívie zakázala dovoz určitých druhů obnošeného oblečení a obuvi.

- Ojetá vozidla – od února 2014 Bolívie zavedla speciální daň na dovoz automobilů starších 5 let (až do výše 50 %).

Kromě speciálních výjimek jsou ceny stanoveny na základě tržních mechanismů. Hlavním sektorem, ve kterém jsou ceny regulovány, je oblast paliv a pohonných hmot (pro zahraniční zákazníky je cena paliv vyšší než pro občany Bolívie). Městské a obecní úřady regulují ceny vody a odpadních služeb. V oblasti zemědělské výroby stát kontroluje ceny masa, cukru a některých dalších plodin. Dohlíží zejména, aby hladina vnitřních cen byla „spravedlivá“ a vnitřní trh byl zásoben přednostně, v opačném případě rozhoduje o omezení exportu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Investoři a/nebo cizí podniky se mohou v souladu s Obchodním kodexem rozhodnout, jakou právní formu bude mít jimi zřizovaný subjekt:

- Akciová společnost (S.A.)
- Společnost s ručením omezeným (S.R.L.)
- Společný podnik (S.C.)
- Komanditní společnost
- Ostatní společnosti

Podmínky pro založení joint-venture stanoví vládní nařízení (Decreto Supremo) č. 22526 z 13. 6. 1990 a zákon č. 1182 z roku 1990 (zákon o investicích). Legislativa upravující založení obchodní společnosti je značně komplikovaná a bez pomoci místního komerčního právníka či specializované poradenské firmy může být tento proces finančně velmi nákladný. Proces založení společnosti obvykle trvá 4–8 měsíců. Společnost si musí nechat schválit status společnosti notářem a zajistit publikaci v místním tisku. Taktéž je nutné získat povolení k činnosti od daňového úřadu, ministerstva hospodářství a financí a také od místního obecního úřadu.

5.3 Marketing a komunikace

Naše výrobky jsou na bolivijském trhu exotické a Česká republika je pro mnoho Bolivijců zcela neznámým pojmem. Reklama je zároveň všudypřítomná a zákazníci jsou na ni zvyklí a reagují na ni. Nejlepší reklamou je fyzická prezentace výrobku (tam, kde je to technicky možné) s využitím veletrhů.

Osobní prezentace zástupcem výrobce/autorizovaného prodejce je neúčinnější podporou prodeje. V této souvislosti budiž řečeno, že i bolivijský partner se staví k realizované obchodní operaci daleko pozitivněji, jestliže partnera osobně zná.

Za zbytečné mrhání časem a finančními prostředky lze považovat prezentaci prostřednictvím pošty, pokusy o prodej na dálku apod. Ve většině případů končí tato korespondence v koši, v lepším případě v šanonu odložených případů.

Neúčinnější je televizní reklama, dále pak billboardy, denní tisk, magazíny, specializované či společenské časopisy a také rozhlasové vysílání (až 4,5 milionu obyvatel poslouchá pravidelně rozhlas). Propagační materiály, katalogy, nabídky a jiné publikace musí být zásadně ve španělštině, nestačí angličtina nebo jiná jazyková mutace.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Dodržování ochrany duševního vlastnictví a mezinárodních standardů je nízké a nedostatečné. Bolivijský trestní zákoník sice považuje porušení ochrany duševního vlastnictví za veřejný přestupek, nicméně v praxi nedochází k potírání této nelegální činnosti. Pirátství v oblasti videa, hudby a softwaru patří v Bolívii k největším v Latinské Americe – pirátství v oblasti filmu dosahuje 100 %, v případě hudby 90 %.

Zákon o ochraně autorských práv (č. 1322 z roku 1992) chrání literární, umělecká, vědecká a ostatní díla (např. také software) do konce života autora a po dobu dalších 50 let. Tento zákon chrání práva pouze bolivijských autorů nebo autorů s trvalým pobytem v Bolívii. Zahraniční autoři jsou chráněni mezinárodními konvencemi a dohodami, kterých je Bolívie členem.

Bolívie patří např. mezi členské země Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) a je signatářem Dohody z Nice a Pařížské, Bernské a Ženevské úmluvy týkajících se ochrany duševního vlastnictví.

Národním orgánem pro ochranu duševního vlastnictví je Servicio Nacional de Propiedad Intelectual (SENAPI). Tento úřad např. projednává žádosti o patenty. Patenty jsou v Bolívii chráněny po dobu 20 let. Obchodní značky jsou registrovány po dobu 10 let a o stejnou dobu může být jejich registrace prodloužena.

Zákon o filmu a videoprojekci (č. 1302 z roku 1991) obsahuje elementy ochrany duševního vlastnictví a zřizuje Národní filmovou radu (Corporación Nacional del Cine, CONACINE). Všechny promítané filmy a videa musí být u Conacine registrovány.

5.5 Trh veřejných zakázek

Státní zakázky představují významnou část HDP. Centrální vláda, regionální vlády a státní podniky mají poměrně významné potřeby v nákupu strojů, dopravních prostředků, materiálu a různých služeb. Na veřejné zakázky jsou ze zákona vypisována výběrová řízení. Informace o potřebách státního sektoru jsou zveřejňovány v oficiálním věstníku La Gaceta, vydávaném ministerstvem prezidentského úřadu, které je jedním z největších realizátorů veřejných projektů v zemi. Tento úřad má rovněž ze zákona o státním rozpočtu k dispozici největší objem financí, které jsou využívány především na boj proti chudobě, budování pracovních míst, infrastruktury, zdravotní a hygienickou prevenci, bytovou výstavbu, vzdělávací proces, ale i na boj proti pašování drog formou zavádění alternativní zemědělské produkce na likvidovaných kokových plantážích. Oznámení o vypsaném výběrovém řízení včetně základních podmínek vychází i v dalších médiích.

S cílem podpořit místní produkci byly v červenci 2007 změněny podmínky pro zadávání veřejných zakázek, když vláda přijala nové nařízení č. 29190 ze dne 11. 7. 2007. K další změně došlo v červnu 2009 na základě přijetí vládního nařízení č. 181 z 28. 6. 2009. Hlavní změna se týkala požadavku, aby vláda při projektech do 100 tis. USD dávala přednost malým a středním bolivijským firmám a společnostem. Stejný systém je aplikován při tendrech od 100 tis. USD do 5,7 mil. USD. Mezinárodní tendry jsou vyhlašovány v případě zakázek nad 5,7 mil. USD.

Účast v mezinárodních tendrech pro státní zakázky je podmíněna splněním řady podmínek. Kromě registrace do rejstříku dodavatelů pro státní sektor se jedná zejména o požadavky technického a obchodního charakteru. Místní účastníci získávají většinou zvýhodnění ve srovnání se zahraničními společnostmi. Zvláštní zahraniční tendry vyhlašuje ministerstvo vnitra nebo ministerstvo obrany a týkají se požadavků na obrannou a bezpečnostní techniku.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

V zemi existuje systém nezávislých soudů, k nimž se mohou obrátit účastníci jakéhokoliv sporu, tedy i mezi obchodními partnery. Rovněž existuje apelační systém až po Nejvyšší soud. Je však třeba počítat s velkou byrokracií a nezbytnou pomocí místního právního zástupce/poradce.

V listopadu 2007 Bolívie jako první členská země vystoupila z Mezinárodního centra pro řešení investičních sporů (ICSID). Soudní spory v Bolívii se vyznačují svou vleklostí a je zde znatelný problém nejen s byrokracií, ale také s korupcí.

V obchodním platebním styku se v současné době využívá všech běžných platebních nástrojů používaných v zahraničním obchodě. Jsou to především různé formy akreditivů. Je možné použít platebního způsobu „doklady proti akceptaci“. V nejistých případech lze použít i metodu akceptace směnky podepsané klientem a indosované dobrou bankou. U menších obchodů se používají i platby šekem. Volba způsobu platby plně závisí od úrovně styku resp. důvěry mezi obchodními partnery státním orgánům nepřísluší se do ní vměšovat.

Platební morálka místních subjektů většinou není nijak vysoká a celkově odpovídá všeobecné fiskální a platební disciplíně.

Doporučit lze tedy jen takové instrumenty, které českému dodavateli/odběrateli zajistí, že při eventuálních problémech, do nichž se místní subjekt může svojí vinou nebo bez vlastního přičinění dostat, nepřijde česká firma o své finanční prostředky.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

S účinností od 1. 10. 2003 Bolívie zrušila vízovou povinnost pro turistické cesty občanů ČR. Stalo se tak na základě vládního dekretu č. 27150 ze dne 3. 9. 2003. Společné rozhodnutí MZV a MV Bolívie č. 2/2007 ze dne 31. 8. 2007 stanovilo konkrétní podmínky bezvízového pobytu k turistickým účelům:

- bezvízový pobyt nesmí přesáhnout 90 dnů v roce
- pobyt nelze prodloužit

- během pobytu nelze změnit jeho účel (žádat o přechodný nebo dlouhodobý pobyt)
- k delšímu pobytu je potřeba získat vízum na velvyslanectví Bolívie (pro ČR sídlí velvyslanectví Bolívie ve Vídni)

Před cestou je doporučeno kontaktovat zastupitelský úřad, dotázat se na aktuální situaci v zemi a v každém případě podstoupit dobrovolnou online registraci v databázi DROZD, kde lze vložit plánovaný itinerář. Při odletu z Bolívie do zahraničí je třeba uhradit letištní poplatek 25 USD, při vnitrostátních letech je to 15 BOB. Osoby, které v Bolívii strávily více než 3 měsíce musí zaplatit tzv. daň z odletu, která činí 155 BOB. Směna valut či deviz není povinná.

Nadále zůstává v platnosti Ujednání o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů z roku 1991, které se vztahuje na držitele diplomatických a služebních pasů ČR a diplomatických a úředních pasů Bolívie. Povolný bezvízový pobyt podle této dohody je rovněž 90 dnů.

Pro pobyt k jiným než turistickým účelům je třeba si obstarat tzv. speciální vízum (Visa de Objeto Determinado). Toto vízum je platné jen 30 dnů a slouží k tomu, aby během této doby byla podána žádost o přechodný nebo dlouhodobý pobyt. Může být prodlouženo dvakrát, vždy maximálně o 30 dnů.

Podmínkou vstupu na území Bolívie je splnění následujících požadavků:

- předložení platného cestovního dokladu s platností minimálně 6 měsíců
- předložení dokladu o očkování proti žluté zimnici (do určených oblastí Amazonie)
- předložení zpáteční letenky nebo cestovního plánu

Při turistickém pobytu v Bolívii delším než povolených 90 dnů je nutno za každý den uhradit pokutu ve výši 10 BOB, pro studenty je to 5 BOB. Při cestě motorovým vozidlem je při vstupu do Bolívie vyžadováno předložení platného řidičského průkazu, technického průkazu vozidla a pojistky uzavřené buďto u bolivijské, nebo u mezinárodní pojišťovny uznávané v Bolívii.

V Bolívii platí běžná dovozní omezení pro cestovatele s tím, že je zakázáno dovážet potraviny v surovém stavu, více než 200 ks cigaret, 1 litr alkoholických nápojů. Pro dovoz i vývoz zvířat i rostlin platí mezinárodní předpisy, tzn. že je vždy vyžadován mezinárodní veterinární resp. fytosanitární certifikát a dle druhu zvířete příp. očkovací průkaz. Není možné vyvážet druhy chráněné zákonem nebo uvedené na listině ohrožených druhů. Zakázán je vývoz/dovoz narkotik. Rovněž se nesmí vyvážet originální artefakty, které jsou považovány za národní kulturní dědictví.

Co se týče bezpečnostních poměrů, Bolívie je zemí s vyšší pouliční kriminalitou. Pro pobyt platí všechna obecná bezpečnostní pravidla, jejichž dodržováním lze předejít okradení. Hlavními bezpečnostními zásadami je necestovat v noci, po setmění vycházet jen ve čtvrtích se zvýšenou bezpečností, nenosit u sebe příliš velkou hotovost, zavazadla ponechávat na bezpečném místě a dát přednost jednoduchému a neokázalému oblečení. Obecně nejnebezpečnějšími regiony Bolívie jsou La Paz, Santa Cruz a Cochabamba. V těchto případech se jedná především o drobnou kriminalitu. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost osobním věcem, především pak na frekventovaných veřejných místech (tržiště aj.).

Často se stává, že jsou stávkami zablokovány přístupové cesty do některých oblastí Bolívie.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pro zaměstnání občanů ČR v Bolívii je nezbytné, aby měli vyřízen pracovní pobyt – tzn. příslušné povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu. Podrobnosti lze získat na bolivijském migračním úřadě: Ministerio de Gobierno (Ministerstvo vnitra) Dirección General de Migración (Migrační úřad) Av. Camacho 1480 – Zona Central La Paz, Bolívie

5.9 Veletrhy a akce

Většina významných veletrhů je organizována třemi agenturami:

FEXPOCRUZ (pro veletrhy ve městě Santa Cruz), FEICOBOL (pro většinu veletrhů v Cochabambě) a TECNOEVENTOS.

AGROPECRUZ 2021

Zaměření: zemědělství, dobytkařství, rybolov

Termín: 19.-30. května 2021

Místo konání: Feria de Exposición Santa Cruz

EXPOFOREST 2021

Zaměření: dřevařský průmysl, lesní hospodářství

Termín: 26.-30. května 2021

Místo konání: Centro Internacional de Convenciones, Santa Cruz

Sazón

Zaměření: gastronomie

Termín: 17.-20. června 2021

Místo konání: Feria de Exposición Santa Cruz

EXPOCRUZ 2021

Zaměření: průmysl, zemědělství, stavebnictví - všeobecný veletrh

Termín: 17.-26. září 2021

Místo konání: Feria de Exposición de Santa Cruz

(pozn. Nejdůležitější mezinárodní veletrh)

Feria Internacional de La Paz (FIPAZ) 2021

Zaměření: průmysl, potraviny, obchod, služby, potraviny aj.

Termín: 6.-17. října 2021

Místo konání: Campo Ferial Chuquiago Marka, La Paz

EXPOAUTO 2022

Zaměření: automobilový průmysl

Termín: (NEUPŘESNĚNO) 2022

Místo konání: Feria de Exposición Santa Cruz

FERIA DE LA MUJER 2022

Zaměření: móda, kosmetika, dekorace

Termín: květen 2022

Místo konání: Feria de Exposición Santa Cruz

FICAD

Zaměření: stavebnictví, architektura, design

Termín: duben 2022

Místo konání: Avenida Roca y Coronado, Santa Cruz de la Sierra

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Bolívie spadá pod akreditaci ZÚ ČR v Santiagu de Chile.

ZÚ v Santiagu de Chile Adresa: Av. El Golf 254, Las Condes, Santiago de Chile, Telefon +56 2 22321066, 22311910, Fax +56 2 22320707, Nouzová linka +56 9 92492220, +56 9 97462527, +56 9 94409809 (první číslo je konzulární služba, další čísla použijte jen v případě, že se nelze na první číslo dovolat), E-mail ZÚ: santiago@embassy.mzv.cz E- mail Ekonomický úsek: Commerce_Santiago@mzv.cz Web: www.mzv.cz/santiago

Vedoucí úřadu Ing. Josef Hlobil Funkce: VZÚ Diplomatičká působnost: diplomatičká a konzulární pro Chilskou republiku a Mnohonárodní stát Bolívie

Provozní hodiny úřadu: Pondělí - čtvrték 08:00 – 16:30 Pátek 08:00 – 14:30 Úřední hodiny pro veřejnost: pondělí, středa, pátek 09:00 – 12:00

V Bolívii působí dva honorární konzuláty ČR. Od května 1996 působí honorární konzulát ČR pod vedením honorární konzulky paní Patricie Reznicek v La Paz. Od října 2014 honorární konzulát pod vedením honorárního konzula Luise Poláška v Santa Cruz de la Sierra.

Paní Patricie Reznicek Pinturas Monopol Calle Covendo No. 1 Villa Fatima, La Paz – Bolivia, Tel.: 005912/2210112, 2210329, Fax: 005912/2213004, E-mail: lapaz@honorary.mzv.cz ,reznicek.patricia@gmail.com

Pan Luis Polášek Anillo Pasaje Av. Banzer entre 2do y 3er Medardo Chávez No. 135, Tel.: 00591 3 9304000 Mob. tel.: 00591 75031300, E-mail: luispolasek@gmail.com, Facebooková adresa: ConsuladoCZSantaCruz

Česká centra, CzechInvest ani CzechTourism nejsou v Bolívii zastoupena. Regionální kancelář CzechTourism s působností pro Bolívii sídlí v Mexico City. Regionální kancelář Czech Trade se sídlem v Santiagu de Chile pokrývá rovněž Bolívii.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Mezinárodní telefonní předvolba pro Bolívii je +591

- Policie: 110 - Hasiči: 119
- První pomoc: 118
- Červený kříž: 00591-2-2202930 – 103, 104, 105 106, 108, 114
- Letiště El Alto: 00591-2-2157300
- Letiště Santa Cruz: 00591-3-338-5000
- Letiště Cochabamba: 00591-4-412-0400

Nemocnice v La Paz:

- Clínica 6 de Agosto: 00591-2-2430321
- Clínica Alemana: 00591-2-2433676, 2432155
- Clínica de Especialidades y Accidentes Trauma Klinik SA: 00591-2-2246275, 2244884

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- Portál prezidentské kanceláře: www.presidencia.gob.bo
- Portál bolivijské vlády: www.bolivia.gob.bo
- Bolivijská Poslanecká sněmovna: www.diputados.bo/ - Portál bolivijské soudní moci: www.organosjudicial.gob.bo/
- Nejvyšší soud: <http://tsj.bo/> - Ústavní soud: www.tcpbolivia.bo/tcp/
- Nejvyšší volební soud: www.oep.org.bo
- Nejvyšší kontrolní úřad: www.contraloria.gob.bo/portal
- Nejvyšší státní zastupitelství: www.fiscalia.gob.bo
- Úřad ombudsmana: www.defensoria.gob.bo
- Bolivijská rada ochrany LP, demokracie a rozvoje: www.derechoshumanosbolivia.org
- Centrální banka Bolívie: www.bcb.gob.bo
- Národní banka (Banco Nacional): www.bnb.com.bo
- Úřad daňové služby: www.impuestos.gob.bo
- Kontrolní úřad finančního systému: www.asfi.gob.bo/
- Národní fond regionálního rozvoje: www.fndr.gob.bo/es
- Národní statistický úřad: www.ine.gob.bo
- Národní celní úřad: www.aduana.gob.bo
- Národní meteorologický a hydrologický úřad: www.senamhi.gob.bo
- Úřad pro analýzu ekonomické a sociální politiky: www.udape.gob.bo
- Národní veterinární správa: www.senasag.gob.bo
- Deník La Razón : www.la-razon.com
- Deník El Diario: www.eldiario.net
- Deník La Prensa: www.laprensa.com.bo
- Ředitelství migrační policie: www.migracion.gob.bo
- Ředitelství civilního leteckého provozu: www.dgac.gob.bo
- Bolivijská státní naftařská společnost: www.ypfb.gob.bo
- Bolivijský institut zahraničního obchodu: www.ibce.org.bo
- Obchodní rejstřík: www.fundempresa.org.bo
- Turistické informace o Bolívii: www.bolivia.travel
- Seznam bolivijských firem: www.miguiabolivia.com

- Bolivijská národní obchodní komora: www.cnc.bo
- Národní průmyslová komora: www.bolivia-industry.com/aldia.php
- Konfederace soukromých podnikatelů Bolívie: www.cepb.org.bo
- Národní komora exportérů Bolívie: www.caneb.org.bo
- Komora průmyslu, obchodu, služeb a turismu v Santa Cruz: www.cainco.org.bo
- Asociace soukromých bank Bolívie: www.asoban.bo
- Bolivijská komora pro uhlovodíky: www.cbh.org.bo
- Bolivijská komora stavebního průmyslu: www.cadecolp.com
- Bolivijská lesnická komora: www.cfb.org.bo